

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se omanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoje frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovito pošiljajo naročnine, reklamacije, omanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

London 29. januarja. V zgorenej zbornici je lord Derby potrdil, da je svojo odpoved kot minister nazaj vzela.

Predlog Strathedenov, naj Angleška vzdržuje nevtralnost, bil je nazaj vzeta.

V dolnej zbornici je bilo posvetovanje zavoljo kreditne terjatve do četrta odloženo.

London 28. januarja. V dolnej zbornici je Northcote rekel, da je kredit, ki ga angleška vlada od zbornice zahteva, potreben. Mirovne podloge niso še oficijalno znane, premirje nij še podpisano. Podloge miru pa, ki so znane, segajo prav daleč in bodo vprašanja na dan spravile, katera bi imel reševati kongres. Northcote terja votum kot zaupnico, da Angleška pride močna na kongres.

Cetinje 27. januarja. Črnogorska vojska je zavzela pozicije na reki Bojani in je naredila na ustji baterije. Zveza s Skadrom je popolnem pretrgana. Severna armada je na potu v Skadar prišla skozi vas Cijavno. Denes je bil fort Lesenda v skadarskem jezeru bombardiran, turška posadka je naznanila, da se uda.

Vojska.

Ruska poročila z bojišča so te dni nekaj utihnila. Če se kaj važnega premikanja in napredovanja ruskih vojsk godi, dela se to vse tiho, in gotovo, da kar se da brzo, predno se premirje sklene, ker do končnega miru je še dalje nego si morda mislijo turkoljubni di-

plomati, ki so poklicani več vedeti in lažje kombinirati moči, nego mi priprosti in brez-pomožni novinarji.

Iz srca bi Črnogorcem privoščili, da bi se jim dalo Skader, glavno mesto Albanije, prej osvojiti, predno se premirje sklene. Za svojo odlično hrabrost zaslužijo oni več nego so do sedaj osvojili si. Tudi Srbom bi premirje prišlo prezgodaj.

Pred mirom.

Nekateri mislijo, da smo zdaj, ko je Turčija ob tla vržena in pohojena, uže blizu ali prav pri kraji konca. Proti takej misli bi bilo treba svariti. Najbrž se bode vojska nadaljevala, ker se bodo premirovni ali potem mirovni uveti razbili, kadar pridejo do podrobnosti ali razjasnil. Če pa to ne, če je res uže vojaški del te svetovne borbe končan, potem pa le še tudi nijsmo pri kraji, potem se začne politično vprašanje, diplomatična borba, in ta bode ravno tako velika in važna, kakor je bila krvava orožna borba.

Dozdaj je bila borba le mej Rusijo in Turčijo. Zdaj stopijo druge države v delo. Evropa se bode glasiti začela zoper Rusijo ali za Rusijo. Angleška je terjala od zbornice denarja za vojaške priprave, da more na zborišči velevlastij tem pogumnejša biti. Kaj bode zahtevala ali branila naša magjarsko-nemška Avstrija, — kdo to ve? Ali bode Nemčija do konca držala besedo, dano Rusiji leta 1870 za njeno tedanjo pomoč, — kdo zopet ve? In Italija? In Francoska?

Vsaka evropska velemoč bode svoj dobiček iskala, svoje predsodke hranila, svoje predprave branila, to je gotovo, vse drugo se ne da nič prorokovati, vse drugo ve sam

Bog, in niti ne naš Andrassy. Velik čas je še in silno važen za našo monarhijo in za naše Slovanstvo, ta čas, ki nas prav v bližini čaka. More nam prinesiti z mirom kal in podlogo narodne slovanske svobode, a more prinesiti tudi krvavo svetovno vojsko in — negotovost.

Dozdaj je šlo vse srečno in v slovanskem interesu, kljub vsem velikim zaprekam in silnim opasnostim. Verjetno je, da pojde po tem tiru tudi dalje. Zmagovita vojska ruska, ta „ultima ratio“ vseh veliko-zgodovinskih činov, stoji na naši slovanskej strani, zato nijsmo le lehkomisljeni, če imamo dobre nádeje.

Važnost Bospora in Dardanel za Ruse.

Pomen, katerega ima Carigrad uže iz starih dob za osodo vse južnoiztočne Evrope, oslanja se, kakor znano, najbolj na čudno zavarovanem položaji tega znamenitega mesta. Z morske strani se Carigradu nij moč približati, samo ako le nekoliko izpolnijo svojo dolžnost dardanelske utrdbe.

V Marmara-morje moreš priti iz sredozemskega morja jedino po starej Proponti, katera vodna pot je deset milj dolga in na nekaterih krajih samo po 800 sežnjev široka. Tu tedaj, v denašnjih Dardanelah, sta bila Mahomed II. v petnajstem in Mahomed IV. v sedemnajstem stoletju razpostavila po troje utrdbe na vsakem obrežju, ter sta tako Carigrad zavarovala pred tedanjo gospodarico v sredozemskem morju, Venecijo. Proti vhodu iz Črnega morja brani Carigrad Bospor, ki je uže po naravi mnogo bolje utrjen nego Dar-

Listek.

Kako bi se Turki najprej pokončali?

V nemških časnikih vidimo večkrat strokovnjaške vojne načrte, po katerih bi se dal ta ali oni vojujoči del hipoma z balkanskega poluostrova ali še celo iz Evrope pregnati. Da so pa taki načrti res strokovnjaški, kaže podpisi ali napisi: von einem militär, von einem strategen, aus militärkreisen itd. Ko bi bil jaz barem jedno leto vojak, potem bi tudi jaz pisal take recepte, ali tako kaj čem? Da, pisal bi jih in sicer čisto izvirne, ki bi gotovo več pomagali, nego vsi topovi. Ali kaj češ? Morda molčati? Ne, nikakor ne, molčanje je prišlo sedaj iz mode. Sedaj je uže tako, da je tisti najbolj učen, kdor najbolj kriči, akopram še pojma nema o tistej reči.

Ker živim tudi jaz v sedanjem veku in ker sem za toliko reči nesposoben, naj se smatram sposobnega govoriti vsaj v vojaških

zadevah, akopram se le-te najmanj strinjajo z mojo naravo. Naj priobčim tedaj vojni načrt, ki sicer nij moje lastno delo, ali je pa gotov, zategadelj, ker je bil tačas sestavljen, ko so dobili Turki Carigrad v svojo posest. Ta načrt je važen zato, ker je toliko let star, kolikor jih prebivajo mohamedovi nasledniki v Štambulju; zato, ker ga je spisal janičar, ki je pomagal Turkom pri vzetju Carigrada; zato, ker ga je spisal poljski janičar in sicer v prvej poljsko pisanej knjigi. Ali najbolj važen je zato, ker sem ga jaz prevel in s tem ljudem pokazal, da znam tudi nekaj poljskega.

Kako se časi spreminjajo. Tačas, ko se je pisal ta načrt, je prišel Carigrad Turkom v roke, in sedaj, ko se prevaja v slovensko, se pa piše Turkom popotni list v Azijo nazaj. Ko bi bili Rusi ta načrt vedeli, bi bili uže zdavnej spisali popotni list. Ali kaj češ? Marsikaj je pa še tudi sedaj na svetu, kakor je bilo tačas za Mohameda II., kakor na pr. turška omika in poljska pomoč Turkom. Poljski

janičar se je vojskoval s Turki, a pisal je zoper Turke. To je pač znamenito. Evo načrta, ki se zdi meni tako zelo važen in kakor nalašč za sedanje čase.

„Vsak naj gleda, da se z orožjem preveč ne obteži, ker zgodi se lahko, da mora s konja zlesti ali da z njega pade in potem se ne da brez pomoči zopet nanj zlesti; v takih neugodnih okoliščinah ne more imeti gospod zmirom slug okolo sebe. Zategadelj naj tisti, ki se s turškim cesarjem vojskuje, opusti stari običaj.“

Vse je odvisno od kraljeve moči; kralj mora imeti dosti vojakov in svojo celo armado vaditi v dobrej rabi orožja in v disciplini, posebno tačas, kadar se bje odločna bitka zoper nevernike. Tudi je dobro, če je kralj ali kristijanski poveljnik osobno mej pešci, samo da ima pri rokah kacijh sto izvrstnih jezdecev. Kralj ne sme svojega življenja postavljati nikdar v nevarnost, če nij posebne potrebe. Varovati se mora zelo, da se mu ne pripeti

danele. Bospor je dolg samo štiri milje in meri na najširjem mestu povprek pol milje, a na najožjem samo 2800 črevljev. Ob krajih ga stražijo štirje močni gradovi in 20 baterij; uže Rimljan Plinij nam pripoveduje, da sta bregova samo toliko narazen, da je lahko čuti z jednega na drugega pasje lajanje.

Za časa, ko je še cvetela turška sila, nihče ni mogel osvojiti teh dveh morskih ožin in še pozneje si niso vojne ladije upale priti v nje, tudi trgovskim ladijam je porta sama in po svoji volji dovolila ali vzkratila prehod.

Bospor je še do danes neprehodljiv, Dardanele pak niso svoje slave ohranile, nego si je morala turška vlada s pogodbami z velelastmi zagotoviti varnost mesta carigrskega s te strani.

Julija meseca 1870. leta je ruski admiral Elphinstone prav lahko ušel skozi Dardanele in je zažgal mesto Kavalo; pozneje je leta 1807 tudi angleški admiral Duckworth vdrl s svojim brodovjem po tej morskeji poti in niso ga mogli Turki overati, ker so bile utrdbe ob bregu preveč zanemarjene in skoraj podrt.

V miru angleško-turškem (navadno dardanelski mir nazvanem) je londonska vlada dne 5. februarja 1809 Turkom priznala pravico, da ob vojnem času nobena vojna ladija ne sme iti skozi Dardanele in Bospor, a kar se tiče trgovskih ladij, da jim more turška vlada, se vé ako hoče, dovoljevati po svoji misli prehod ali ga jim prepovedati.

Iz tega je vidno, da si Rusija mora sapa odpreti skozi Dardanele, če hoče svobodno poslovati in trgovati z inostranim svetom.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 29. januarja.

O **ministerskeji krizi** govoré vse novine, a ne mogó povedati onega, kar nas bi najbolj zanimalo, namreč kaj bo zdaj. Cesar je na posvete poklical Andrassyja in Schmerlinga. „Mont. Rev.“ poroča, da se bode kriza najbrž še le proti koncu tega tedna rešila. — O ministru Auerspergu piše celo ustavoverna graška „Tagespost“: Prav radi vidimo tega moža od vlade odstopiti, ker baš on (pa ne samo on!) je bil, ki je principije stranke, katerej je pripadal, s proganjanjem novin in izgnanji osob, kompromitiral.“

kakšna nezgoda ali da se ne rani, ker vojake ožalosti tudi najmanjša kraljeva rana; če je namreč glava slaba, so tudi udje slabi. Zategadelj mora cela armada paziti na kralja, kakor na svojo bunčico v očesu, in ga brez velike potrebe ne sme pustiti, da bi se lastnoročno bojeval. Tudi je potrebno, da ima kralj ali krščanski načelnik na svoji strani kacic 50 mož na izbornih konjih, katere naj pošilja, da jezdijo mej armado, da se kaže sredi krdel celega viteštva, da spodbujajo k hrabremu boju zoper nevernike in sicer zato, da vsakateri verjame, da tu sam kralj ali načelnik okolo jezdari. Nekateri teh mož morajo prihajati h kralju in drugi zopet od njega, zato, da kralj ali načelnik vse zve, kar se zgodi. Če bi se pa kateremu teh mož kaj pripetilo, naj se postavi kdo drugi na njegovo mesto.

Najbolj važno je pa, da naj se vede tisti, ki se s turškim cesarjem vojskuje, čisto drugače, kakor so se ravnali poprej drugi kristijani. Neverniki imajo namreč neko napako, za katero pa še sami ne vedo; jaz sem jo za-

Vnanje države.

Ruske novine, in to največje in najvplivnejše, zahtevajo naj se ne dela mir drugje kakor v Carigradu. To zahteva čast ruskega naroda, ki je za to vojno toliko žrtvoval, to zahteva historičen poklic Rusije.

Girki so obupani, da niso ob pravem času udeležili se vojne. Poročilo, da se mir dela, je v Atenah neizmerno razburilo ljudstvo. Velike demonstracije za vojsko so se gó. lile. Pred stanovanjem bivših in zdanih ministrov se je narod zbiral in okna pobjal. Sam kralj je moral na ulici nastopiti, da je ljudstvo pogovarjal, naj miruje. Vojaki so konsignirani, boje se za red.

Turška zbornica je sklenila interpelirati vojnega ministra, zakaj so različne osebe iz Turčije prognane bile; dalje se bode vlado prosilo, naj varuje deželo pred ropanjem Čerkesov. Prva interpelacija je menda Mithadu namenjena.

Francoski poslanec Gambetta je pri obedu v Belleville naglašal, da se bode protivljenje proti sovražnikom občnega glasovanjskega prava nadaljevalo.

Nemška „National Zeitung“ priobčuje osnovo postave, ki določuje, kako se bode državni kancelar (zdaj Bismark) nadomestoval, namreč na predlog kancelarjev cesar namestnike iz udov zveznega svetovalstva imenuje. Ustava nemškega cesarstva terja namreč za državne postave sopodpis drž. kancelarja, ki je edini odgovoren za nje vsej državi. Bismark na to postavo veliko važnost poklada.

Dopisi.

Z Gorenjskega 26. jan. [Izv. dopis.] V koroškem časniku „Kärntner Volksstimmen“ beremo dopis, datiran od 10. januarja t. l., s katerega mislimi se tudi mi popolnem strinjamo. „K. V.“ pišejo blizu tako-le: „Kakor je uže znano, so pred nekoliko časom na Rudolfovej železnici odpravili potne vozove četrtega razreda. Vodstvo železnično je baje mislilo pridobiti si s tem večjih dohodkov, misleč, da prisili one potnike, ki so se prej posluževali vozov četrtega razreda, voziti se od sedaj v tretjem razredu; pa baje se je vodstvo zdaj prepričalo, da temu nij tako. Kedo drugi se je vozil v četrtem razredu, kot kmetško ljudstvo iz krajev, kjer so v bližnjih mestih in trgih semnji in tržni dnevi. — Taka selišča ob tej železnici so: Ljubljana, Loka, Kranj, Beljak, Št. Vid itd. Naš kmetovalec, bodisi posestnik ali hlapec, si misli: Mesto, da moram tako drago na železnici plačati, bolje mi je peš iti, in tako

pazil in zdela se mi je zelo važna, ker sprevidel sem vse njihovo ravnanje. Prvič, njihovi jezdec in pešci se ne morejo dolgo držati na bojnem polji, od tod pride, da slabé in postanejo čisto slabi ljudje, s katerimi se nij treba bojevati, ker sami pocepajo. Drugič se morajo pa ognjene krogle metati mej njihove kamele, česar se te živali tako zelo bojé, da bi pomandrale same skoraj vso njihovo armado.“

Lejte si no, kako lahko bi se Turki sami uničili. Seveda sedaj nij kamel mej armado, ali pomislimo, da so konji še bolj boječi in ložje še več pomandrajó, ker imajo močnejša kopita. Ko bi Rusi ne bili tako jezni na Poljake, gotovo bi bili uže čitali, kaj pravi o Turkih prvi poljski pisatelj, čegar imena sicer ne vemo, ali vemo, da je bil močno izobražen, ker v njegovej knjigi se čita, da izvira Evfrat v raji in se staka v Črno morje, pa da sta Egipet in Kitaj mesta. Da bi Skobeljev, Gurko e tutti quanti kaj kmalu spoznali veliko važnost tega načrta!

Strokovnjak.

se tudi največkrat zgodi; ali si 5 ali 6 osob skupaj naroči voz in se ceneje peljejo. Kdo pa trpi škodo? Železnica, ali prav za prav država, katera garantira železniški družbi obresti. — Naše ljudstvo sploh misli: če hočejo gospodje varčni biti, naj odpravijo raje vozove prvega reda, vsaj po zimi, kajti velika gospoda, katera se teh voz poslužuje, po zimi ne potuje; v teh vozeh se navadno vozijo ta čas le kak direktor železniški ali po en uradnik, ki se pelje na inspekcijo, ter se brezplačno vozi. Skrajni čas bi bil, da bi prevzela sama država vodstvo te železnice.“ — Mi Gorenjci se popolnem skladamo s tem in težko čakamo, da bi se nam kmalu pomagalo v tem oziru.

Iz Vipavskega 26. jan. [Izv. dop.]

Na tleh zvira se kruta druhal turškega divjaštva, v zadnjih zdihljajih išče zdravila v milosti mogočnega carja: „Mir mej nama, silni car! — Teptal ne bodem več in davil „raje“. — Odslej ji bodem dober gospodar“. „Ne, preveč si žrtvoval junaških sinov, preveč prelite je krvi, nikari, varati se ne daj, zmagoviti car! Divjaštvu nij prostora tu v Evropi!“ To je gorka želja zvestega Slavjana, rešitev naših bratov in ugonobitev sovraga, predmet pogovorov brejskih rodoljubov za letošnje zimске večere. Pa naprednjaškemu duhu vrlih Brejcev ne zadostuje samo prazno pogovarjanje in puhlo razveseljevanje pri zlati kapljici v za vse slovanske narode prerensnem, prevažnem času, marveč bojujejo se prehrabro na strani zmagovalnih čet junaških rešiteljev svojih bratov, bojujejo se v duhu in ne brez uspeha, kajti Brejci, ivneti za vse lepo in blago, skrbeči ne le za gmotno blagostanje svojih soobčinarjev nego tudi za duševni napredek delajoči, zbrali so se v društvu, koje ima prelep namen podajati ne le društvnikom, ampak posredno vsem občinarijem duševne hrane, katero ima skrbeti za občni napredek v vsem, kar zadeva posamezne kmetijske ali rokodelske stroke. Osnovanje društva „zloga“ je torej „sijajna zmaga“ naših hrabrih Brejcev nad slovanskim tlačiteljem.

Društvo na versko-narodni podlogi kaže jako živahno in čvrsto narodno življenje na Brijah, kjer nij zaslediti pogubljivega materializma, prokletega životarenja, onega nizkega življenja, če bi se smelo življenje imenovati, brez vsacega vzvišenega namena, ki tira največkrat družine, da, cele narode v propad.

Gotovo se žile krčijo kakemu nasprotniku naših blagoslovljenih Brij, pa nič ne de; vidi naj kolika moč je v slavjanskem življu vrlih Brejcev, kako harmonično ubrano njihovo mišljenje, kako so vzgledno jedini, vsi vneti zato, da izvrše nalogo, koje je odločil stvarnik vsakemu zemljanu. Kateremu najmanjšemu omikancu bi ne vstajala prsa, videčemu pri svojih rojakih, priprostitih kmetih, toliko navdušenje, toliko veselje izvirajoče edino le iz narodnega ponosa, iz mejsobojne vzajemnosti ter čiste vesti, da spolnjujejo svojo dolžnost kot udje vesvolnega človeštva in kot zvesti sinovi in trdni stebri majke Slave.

Nadejaje se, da hče slavno namestništvo blago začetje odobriti, kličemo vrlim svojim rojakom, možem in njihovim srčnim sinom, ki so se v tolikem številu za ude društva naznanili, slava!

Iz Ptujkega 27. januarja. [Izviren dop.]

Kako važen je sedanji čas za nas Slovane, to je vsemu našemu narodu dobro znano. Orijent, kateremu je toliko stoletij barbar

zapovedoval, je v slovanskih rokah. Narod, kateri se do sedaj, zaradi vednega bojevanja, ni mogel izobraževati, tisti nam soroden narod, koji je 400 let Azijatu tlako delal, osvobojen je ter mu bode prisvetila zarja slovanske svobode in luč omike. Mi Slovani se veselimo zmag naših slovanskih bratov na jugu. Razlogov k temu veselju imamo zadosti, ne le zaradi pridobljenja našim bratom, temveč tudi zaradi tega, ker tudi mi pričakujemo več svobode, kajti vsaka slovanska zmaga je tudi naša zmaga.

Da se je naš slovenski jezik v preteklih 20. letih mnogo izobrazil, to mu mora vsak nasprotnik priznati. „Nekdaj Slovencev ni bilo.“ pravijo nemčurji, „pisali smo le nemško.“ Sedaj nam nasprotniki uže priznavajo, da so Slovenci in da imajo ti Slovenci tudi uže malo literaturo. Istina je, da je naša literatura majhena. Ali tega mi nijsmo krivi, tudi naše pradede ne moremo tega zločina dolžiti, kajti ti so bili v vednem boji. A sedaj se vedno širi. Ali o pravem razvoji slovanske literature bomo še le takrat prav govorili, ko bomo Slovenci na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem itd. le jedno telo.

Ako vaši „tagblatovci“ mislijo, ka bodo sedaj, ker imajo „večino“ v deželnem zboru, celemu Slovanstvu zapovedovali, gotovo se hudo motijo. Ta „večina“ bode „renegatstvo“ in nemčurstvo na veke uničila, kakor je sedanja večina državnega zbora sebe in svoje ministerstvo pokopala, tista večina, ki je izšla iz prvih direktnih volitev.

Pri nas na Štajerskem je položaj v mestih in trgih mnogo slabši nego pri vas. Ali napredek smemo tudi mi zaznamovati. Posebno naše staro mestice, to je sploh znano, je nekdanj „visoko nemško“ bilo. Pri nas nemčurstvo hira, kajti mnogo naših nasprotnikov je izprevidelo, da mi ne pustimo svojih pravic, svoj jezik, ob tla teptati. Naše število je vedno večje, nasprotno pa vedno — manjše. Nekdaj so nas nasprotniki samo pod psevnim imenom „die Bindischen“ poznali, sedaj nas uže morajo zvati po imenu. — Da je naše število vedno večje, dokaz temu je naša čitalnica, katera stoji še vedno na trdnih nogah, kazina pa — umira. Najlepše in najkratkočasnejše veselice, katere se v našem mestu vrše, so gotovo v čitalnici.

Slednja napravi letošnji predpust pet veselice. Prva se je vršila 13. t. m., namreč društveni večer. Denes (27.), imamo venček, 3. februarja bode zopet društveni večer, 17. februarja venček in 3. marca „ples v šemah“. — Pri zadnji veselici plesalo je čez 20 parov kadriljo, kar je gotovo lepo število za naše mestice.

Še Štajerskega 24. jan. [Izvirni dopis.] (O šolskem obiskovanju.) Za strokovnjaka so jako zanimive številke o šolskem obiskovanju na Štajerskem v minulem šolskem letu, katere je vlada nedavno objavila. Če tudi niso skozi in skozi istinite, kajti učitelji, ki prvotno te date o svojih šolah podajajo, dostikrat večja števila (a sem ter tja tudi manja) navajajo, nego istini odgovarjajo. Sicer je pa tudi zelo težko natančni broj za šolo ugodne dece navesti, zlasti pa neplačani organi (krajni šolski sveti) neradi s pravo vestnostjo dotični zapisnik sestavljajo. Ipak so nam številke o šolskem obiskovanju z ene strani dokaz o stanju omike, z druge strani nam svedoči večji ali manjši broj o skrbi šolskih organov za ljudsko omiko. Po

tem uvodu prestopam k reči. Po vsem Štajerju je bilo 150.731 za šolo ugodne dece (v starosti od 6—14 let), tedaj po priliki 10% vseh stanovalcev. Od teh jih je hodilo v šolo 132.620, t. j. 88% od vseh za šolo ugodnih, tako, da je čisto brez poduka ostalo še 18.111 otrok, precej znaten broj, ki je prejši večji, nego manjši. Povprek je tedaj na Štajerskem le 12% otrok bilo brez poduka. Toda po različnih okrajih je bilo to število zdaj manjše, zdaj večje. V 4. okrajih niti 1% otrok ni bilo brez šole, v 13 okrajih od 1—3%, v 11 okrajih je bilo zamudnežev (neobiskovalcev) 4—11%, v 29 okrajih 11—20% neobiskovalcev, v 2. okrajih 23%, v 4. okrajih 25%, v 2. okrajih 26%, v 2. okrajih 30%, v 1. okraju 33% in v 1. okraju (sevniskem) 36%, v 1. okraju (brežkem) 35% in v enem okraju je bilo celo 41% neobiskovalcev. V obče je bilo šolsko obiskovanje na srednjem in gornjem Štajerskem (z malimi izjemami) mnogo boljše, nego na spodnjem Štajerskem, kjer je bilo v 16 okrajih znatno slabo. Temu je bilo uzrok, kar vlada sama pripozna, prenapolnjenost enorazrednih šol.

Dajte nam torej več razredov, t. j. v enakem razmerju, kakor jih naši nemški sodelanci imajo.

Učiteljska so bila tudi dobro obiskovana, kajti vseh kandidatov in kandidatkinj ter pripravnikov za učiteljska je bilo lani 635 in sicer kandidatov v Gradci 273, v Mariboru 178, kandidatkinj v Gradci 169 in 15 učencev na pripravljevalnici (k učiteljski) v Knittelfeldu.

Iz Trsta 28. jan. [Izv. dop.] Včerajšnja beseda rojanske čitalnice se mora mej naj živahnejše šteti. Program je bil prav zanimiv, in je privabil obilo občinstva. Pri igri „Poglavje I. II. III.“ sodelovala je gospa Dolinar kot sluga Jakob v moške obleki, in mislim, da je to prvič, da je ženska v moške opravi v čitalnici nastopila, ker za to rolo ni bilo zmogljive moči pri rokah. Tako se je tedaj po znanem izreku: „Vse se da izpeljati“ igra tudi izvrstno vršila. Pevci pod vodstvom g. S. Bartlja so se ta večer posebno odlikovali ter pokazali koliko pripomorejo marljive vaje v petji. Vsaka pesen se je morala ponavljati. Občinstvo jim je burno ploskalo. Igra „Poglavje I. II. III.“ je sama na sebi pikantna in ima nekatere prav šaljive prizore, ki so jih igralci dobro izvršili. Kakor gospa Dolinarjeva se je odlikovala gospodična L. Hučekova v svoji roli gospa Libinska. Gospodična E. Hakelnova, jako ljubeznjiva prikazen, bila je Julija kot zaljubljena dama. Tretja gospodična J. Hakelnova pokazala je v svoji malej roli, da ima obilo talenta in bo vrla dramatična moč. Gosp. Abran Vidimov je bil v nekaterih prizorih izvrsten, igral je sploh dobro. G. Žitko Vladimir se je kot nov igralec zadovoljno obnesel in bode, ako bo vedno tako sigurno nastopil, dobra moč. G. Grabrijan je bil na svojem mestu. Po besedi je bila tombola in društvena zabava. Ko so pevci še nekatere zapeli so se mahoma mize in stoli z dvorane zmaknili, in naš kapelnik g. Srečko je v hipu vnel mladino, da se je sukala na okrog, ko je ročno tipalnice glasovira vbral. Pri vsakem prenehanju zapel je zbor kako narodno, druga polovica noči je veselje okrajšala in k počitku opominjala. Vsak je rekel: To je bil lep večer.

Domače stvari.

— (Denes) je volitev za trgovinski oddelek trgovinske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Jutri se oddajajo glasovnice za obrtniški oddelek.

— (Slovstvo.) Pričakovana Levčeva „Pravda o slovenskem šestomeru“ je včeraj prišla na svetlo. Knjižica se nam zdi dosta važna, da bomo v juternjem listu nekoliko več o njej izpregovorili. Dobiiva se po 30. (s poštnino vred po 35 kr.) v „Narodnej tiskarni“, pri bukvozezu M. Gerberji in pri pisatelji samem.

— (Umrli) je, kakor se nam iz Škofje Loke telegrafčno naznanja, tamošnji župnik Remec v 54. letu, svoje starosti. Pokojni je bil dober rodoljub, gostoljuben slovansk mož in dober človek, bode mu zemljica lahka. Pogreb bode v četrtek dopoldne.

— (V Gradci) se delajo priprave k slovesnosti o postavljenji spominka najvojvodi Ivanu. Te slovesnosti naj bi se, kadar bode pričeta, menda v lepšem letnem času, udeleževali tudi Slovenci, katerim je bil blagi pokojnik dober prijatelj. Tako n. pr. se je po njegovem trudu dobilo bilo dovoljenje, da je smel prvi slovenski časnik (Novice) izhajati.

— (Na 4 razredni dokliški šoli v Ptuj) je razpisana služba nadučiteljice z letno plačo 800 gld. in stanovanjem ali dotično odškodnino v znesku 175 gld. Prošnje se vlagajo pri krajnem šolskem svetu do 28. februarja.

— (Učiteljski službi) ste razpisani v Zagorji (rudniku) 600 gld. in stanovanjem in v Ivanu s 450 gld. in stanovanjem.

— (Občni zbor „Sokola“) je bil 26. januarja. Uže 13. t. m. je bil sešel se in po primernem nagovoru je bral tajnik gospod Jeločnik letno poročilo staroste gospod Franc Drenika o delovanji tega društva, ki ima zdaj 112 udov. Po čitanji poročila nasvetoval je ondan podstarosta gosp. Srečko Noli, naj se druge točke dnevnega reda, ker blagajnika ni, in je število navzočih členov (19) majheno, ne rešujejo, ampak zborovanje preloži. Ta predlog je obveljal, in 26. januarja ob 11. uri je „Sokol“ v dvorani čitalnice občni zbor nadaljeval ter rešil dnevni red. Starosta je razložil uzrok prestave občnega zbora od 13. na 26. januarja, dalje konstatiral, da je letno poročilo z računi in imenikom vred uže tiskano in priporočal, da naj se v odbor volijo delavne moči, pristavivši še, da dosejanja odbornika gg. Pavle Drašler in Franjo Koch zaradi službenih razmer odborništva v prihodnje ne moreta sprejeti. Blagajnik, gospod Franjo Ravnikar, čita račun za leto 1878. Stroškov je bilo 1456. Premoženja ima društvo 1381 gld. Blagajniško poročilo se brez ugovora in z zadovoljstvom potrdi. Gospod Branke in Dolenc Oroslov sta voljena za revizorja računov in prevzame ta nalogo. Preide se potem k volitvi odbora. Gospod Mulaček in Zupančič, kot imenovana skrutinatorja, sprejmeta volilne listke ter po kratkem času naznanita izid volitve. Voljeni so: Za starosta enoglasno, z 29 glasovi, g. Franjo Drenik, za podstarosta g. Srečko Noli, za odbornike gg.: Juvančič, Ravnikar Franjo, Kadilnik Franjo, Armič Maks, Steinmetz Vekoslav, Branke, Jeločnik Anton. Pri tretji točki dnevnega reda: „spomenik „Sokola“ na pokopališču“, je po daljšem razgovoru, katerega se udeležijo gg.: dr. Bleiweis Karel, Zupančič, Franjo

Ravnikar, Franjo Drenik, obveljalo, da naj novo voljeni odbor skibi, da se postavi, kakor hitro mogoče, lep spomenik, podoben dosedanji provizorični piramidi, ter naj učini potrebne korake zaradi novcev, pri rodbinah, kojih članovi so kot „Sokoli“ že umrli, pri društvnikih in rodoljubih sploh in naj se osnuje v ta namen veselice. K zadnji točki dnevnega reda, „posamezni nasveti“, je vprašal g. dr. Karel Bleiweis, če se je že mislilo na maškerado „Sokola“, ter nasvetoval, naj bi se prav kmalu napravil shod v razgovor o maškeradi, in je dalje izrekel željo, naj bi se za vabila in znamenja ne potrosilo preveč novcev in naj bi odbor pozoren bil posebno, da si zagotovi grupe in dnevno pomenljive maske. Gosp. Juvančič nasvetuje, da „Sokol“ pridobi telovadnico v realki za porabo, pod pogoji, kakor jo že ima nemško telovadno društvo. Gospod Oroslov Dolenc predlaga, naj društvo svojemu učitelju, g. Josip Hanušu, pismeno izreka hvalo in priznanje. Vsi ti predlogi in želje so bili sprejeti. Podstarosta, Srečko Noli, nasvetuje, da bi se sprejeli v društveni imenik gg. pevci, kateri pri „Sokolskih“ veseljah in izletih sodelujejo, a društvenine ne plačujejo. Starosta Drenik omeni, da bi tako postopanje materialno škodovalo, da bi utegnili vzročiti neprijetnosti odboru, in — da nij pravilno. Potem se odobri le predlog gospoda Franje Ravnikarja, da se vsem sodelujočim gg. pevcem čitalnice izreče živa zahvala, in v znamenje tega odkrije. To se zgodi. Ker nij nobenega nasveta več, in se voljenih odbornikov nobeden ne odpo-veduje, smatra to starosta kot znamenje, da vsa volitev velja, ter upa, da bode vsak odbornik z njim vred delal na korist društva, ter zapre zborovanje ob 1/1 uro.

Razne vesti.

* (Velik požar.) Fabrika za jeklo, mašine in železnične voze v Gradci je 27. t. m. opoldne deloma zgorela. Škode je blizu pol milijona.

* (Izseljeniki.) Štiri kmetske družine, iz okraja Gradišče odpeljale so se 27. t. m. iz svoje domovine v Genovo, kjer se bodo ukrale na barko, da jih prepelje v Ameriko.

* (Pošta okradena) je bila v fortu Opus, kakor se brzojavlja iz Zadra; vzetih je 4400 gld. Tatov še niso zasledili.

* (Kolika je moč pravice) kaže nam to, da je bivši trgovec z lesom, ki se je lani iz Ogerskega bil preselil v Ameriko, ostavši dolžan 304 gold. 59 kr. davkov mestnemu magistratu v Pešti, dobil poziv od konzulata avstrijskega v Rio de Janeiro, da namiri dolžno vsoto.

* (Volkovi snedli) so neko beračico v biharskem komitatu, ko se jim, po cesti idoč, nij mogla ubraniti z gorjačo ter se jej je po nesreči izpodtaknilo, da je padla. Ljudje, ki so gledali ta strašni prizor, niso si upali, iti jej na pomoč, boječ se besnih zverij.

* (Kolera.) Iz Kaire se javlja, da mej romarji, ki gredo molit na grob svojega pro-roka Mohameda v Meko, razsaja kolera in jih je že mnogo za njo pomrlo. Strah mej ljudmi za to vedno raste.

* (Iz tira je skočil) 13. t. m. vlak, ki popoldne gré iz Adrianopolja v Carigrad. Osem voz s turškimi beguni in ranjenci je bilo razbitih, 30 potnikov usmrtenih in 40 do 50 težko poškodovanih. Nova nesreča na tej železnici dovolj svedoči ob vesoljni zmešnjavi, ki sedaj vlada po ondotnih krajih, zbog zmage ruskega orožja.

Tuji.

28. januarja:

Pri Slonu: Aquaroli iz Trsta. — Geisinger iz Dunaja. — graf Lichtenberg iz Dolenjskega. —

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Murgel iz Litije. — Arko iz Zagreba. — Ravnikar iz Litije. — Beigant iz Gorenjskega. — Gollé iz Gradca. — Saveržč iz Trsta. Pri Matiji: Glözl iz Dunaja. — Lozar iz Trsta. — Fleischman iz Dunaja.

Loterijske srečke.

V Trstu 26. jan.: 6. 78. 29. 31. 24.
V Linci 26. jan.: 62. 83. 8. 11. 49.

Dunajska borza 29. januarja.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	64 gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67	35	„
Zlata renta	75	55	„
1860 drž. posojilo	114	75	„
Akcije narodne banke	816	—	„
Kreditne akcije	231	25	„
London	117	80	„
Napol.	9	41	„
C. kr. cekini	5	55	„
Srebro	103	—	„
Državne marke	58	15	„

Prodaje se hiša,

novu zidana, z enajstimi sobami, vodnjakom, hlevom ter travnikom. Ker je baš tik Ljubljane, je prav primerna za kako strojarno, mlinarno, barvarnico in za vsako tovarno, katerej treba voće. Cena jej je 7000 gold., ki se imajo takoj plačati. Letnih dohodkov prinaša po 600 gold. Doletna pisma naj se pošiljajo pod naslovom: g. **France Wolf**, hišnikar v knežjem dvoru, gospodske ulice št. 14, v Ljubljani. (27—2)

Novosegnega, rokodelnega, konfekcijskega, suknene in platnenega blaga zaloga

C. Wannischa,

v Ljubljani, na mestnem trgu št. 7,

priporoča svoje velike sklade izdelkov, primernih za salone in plese v pustni dobi 1878. (9—8)

Kdo hče

mesečno po 100 gld. in več po strani zaslužiti si, zastopajoč imenitno hišo? — Ponudbe oseb vseh stanov pošilja pod naslovom „Z 430“ ekspedicija za anonce G. L. Daube in dr., I., Singerstrasse 8, Wien. (18—5)

Vsem bolnim moč in zdravje brez lek in brez stroškov po izvrstni **Revalesciere du Barry** v Londonu.

30 let uže je bil bolezen, ki bi je ne bila odstranila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinskega stroška; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prane, i na jetrah; čista naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, nepri-

javljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, umenjen v ušesih, slabosti in bledanje pri nosečih, kožnost, diabet, trganje, sluhajenje, bledice in pretajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spride- zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spride- avala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Boneka, pra- ga profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, dravilnega svétnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Casati- gusari, Markize de Bréhan a mnogo drugih znamenitih le- kob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 pričevalov.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.
Prešlo je uže sedem mesecev, odkar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem vsled prsnih in ču- stvenih bolečinah, in sicer tako, da sem od dne do dne vidno gnij, in to zaprečilo je dolgo časa moje studije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalesciere prišel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vaše tečine in okusne Reva- esciere popo nem zdrav, tako, da brez najmanjšega resanja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav cenó in okusno arano, kot lajboljši pripomoček, ter ostanem Vaš adani

Gabriel Teschner,

služatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospodi! Vsed neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hujšanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, reslo so se vse čutnice na celem životu, slabo pre- javljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na azdraženji čutni, katero me je sem ter tja prega- jalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri- em bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zanjšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalesciere in sedaj, ko jo uživam tri mesece, za- uvaljem se bogu. Revalesciere zasluži največje uvalo, pridobila mi je zopet zdravje i me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet uživa- ti. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prisrčne avalučnosti in popomega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

St. 65.715. Gospodični de Montlionis na nepre- oavljenci, nespanji in hujšanji.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrb- nika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici in tiščanju v prsih.

Revalesciere je 4krat tečnejša, nego meso, ter pri odraslih in otrocih prihrani 50krat voće na- om, ko pri zdravilih.

V plohatih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 2 funta 2 gold. 50 kr., 4 funta 4 gold. 50 kr., 5 fun- ov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 35 gold. Revalesciere-Biscuiton v pušicah in Revalesciere- Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gl. kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gl. odaje: Du Barry & Comp. na Brezovi, Wall- isengasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih- arjih in specerjarskih trgovcih; tudi razpošilja du- jaka hiša na vse kraje po poštah takojšnjih ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Maier, J. Svoboda, kar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Pro- a mu, v Celovcu pri lekarju Birnacherju, v Spilješu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri karju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca i J. Hirschu, v Zadru pri Androvicu. (164)

„AVSTRIA“

občno vzajemno zavarovalno društvo na človeško življenje na Dunaji.

Uljudno naznanjamo, da smo za

vojevodstvo Kranjsko nadzorništvo

se sedežem v Ljubljani ustanovili in za nadzornika (inšpektorja) gospoda

Ignacija Valentinciča

imenovali.

Najvišje opravilstvo „Avstrije“.

V Gradci, dne 1. januarja 1878.

Gledé na gornje naznanilo si dovoljujem slavno občinstvo k obilnej udeležbi vabiti. „Avstrija“, — ustanovljena l. 1860, — zavaruje na človeško življenje po raznih načinih s polno udeležbo na dobičku pod najugodnejšimi pogoji. — **Društveno premoženje**, ki je koncem leta 1876 v gotovini iznašalo gold. 1.984.693-82, je last- nina zavarovancev. — Dne 13. junija 1877 je občni zbor uže sedmo razdelitev dobička določil.

Ponudbo za sprejem zastopništva, kakor tudi ponudbo za zavarovanja se spre- jemajo v mojej pisarni: **Sv. Petra cesta št. 73**, kjer se tudi pojasnila in tarifi brezplačno dobivajo.

Odičnim spoštovanjem

Ignacij Valentincič.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1878.

(28—2)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.